

Cykelruter på Midtøen

Cykeltur på midtøen

Tages der igen udgangspunkt i Tranebjerg, startes evt. ved

1. Tranebjerg kirke, som har et imponerende kirketårn med skoldehuller og skydeskår. Foran Kirken ligger Tiendeladen, hvor det korn oplagredes, der blev afleveret som tiendeskate.

I hjørnet mellem laden og den gamle kirkegårdsåge ses et hul med en jernrist over. Det er en såkaldt "færist", der skulle forhindre løse dyr i at gå ind på kirkegården. Såvel kirkeladen som risten er fredet i klasse A. I kirkens nordmur ses den velbevarede, men tilmurede kvindedør.

Derfra køres til Møllebakken, som ligger bag Flinchs Hotel, og hvorfra der fra udsigtsplatformen er en enestående udsigt over det meste af sydøen.

Videre herfra til Velkomstcentret, som er centrum for de aktiviteter, der hører under Økomuseum Samsø. Økomuseum Samsø er det fælles navn for en række aktiviteter, der tilsammen giver baggrund for at forstå sammenhængen mellem Samsøs landskab, kultur og mennesker i fortid, nutid og fremtid. En af disse aktiviteter er f.eks.

2. Samsø Museumsgård, der er et traditionelt lokalhistorisk museum, indrettet som en kopi af en gammel Nordby-gård. Den viser et interiør fra ca. 1850 og har sæsonen igennem skiftende særudstillinger. Yderligere oplysninger fås bl.a. på tlf. 86 59 22 77.

Turen går nu videre ud på Samsø. Lige ved Rosens plads drejes til venstre mod Langemark og Besser. Efter Langemark, på vejen videre mod Besser passeres på højre side Mikkelstenen, som er rejst til minde om de samske landmænds foregangsmand, Mikkel S. Holm, og lidt senere igen på højre side Samsø Golfbane, der har international klasse. Lige overfor Golfbanen ligger

3. Besser Kirke som er opført i midten af 1200-tallet. Senere i middelalderen blev det oprindelige kor ombygget og skibet forlænget mod vest. Senere igen rejstes tårnet i vest.
Våbenhuset stammer fra reformationstiden. Altertavlen er fra 1589 og

prædikestolen fra 1602.

Efter kirken fortsættes mod Besser by, forbi Samsø Efterskole på højre side. Lige ved indkørslen til byen ses den kønne gamle præstegård fra ca. 1750. Præstegården fungerede fra 1812-16 som seminarium, hvor øens skolemestre fik en tiltrængt efteruddannelse.

Der køres gennem byen, forbi forsamlingshuset, og ved den lille vej Kærvej, drejes skarpt til højre op bagom byen. Undervejs passerer en markvej, der fører til byens udsigtstårn, anlagt på fundamentene af en mølle, der blev afbrændt under stumfilmsoptagelser i 1913. Fra tårnet er der vid udsigt over Stauns Fjord og mod Sjælland. Fortsæt venstre om det aflange gadekær tilbage til hovedgaden. Kør videre mod Sildeballe og

4. Besser Rev, der er 3-5 m bredt, og næsten syv kilometer langt. Fra P-pladsen kan man vandre til venstre langs fjorden eller, hvis man har god tid, foretage en vandretur ud på revet, der er åbent for offentligheden det meste af året: 15/7 – 31/3. Hele revet kan besøges til fods, men i fuglenes yngletid er der kun adgang til hegnet, der opsættes lige efter Draget.

Om vinteren og i dårligt vejr kan det være forbundet med fare at passere Draget, idet store vandmængder hele tiden passerer det smalle løb, men er man først soppet over til revets lange del, venter der en stor naturoplevelse.

Tilbage ved præstegården i Besser går vejen til højre mod enten Alstrup eller Østerby: Alstrup er en lille bebyggelse omkring det gamle gadekær, og turen går herfra videre mod en lidt større landsby Toftebjerg. Herfra køres mod Tranebjerg, og ved Havvejen, der forbinder nord og syd, køres tilbage mod Onsbjerg. Ved vejkrydset ved bageren drejes mod højre, og umiddelbart herefter ligger

5. Onsbjerg kirke. Af den oprindelige kirke, opført i 1200-tallet, er kun skibet bevaret, mens koret omkring 1400 blev erstattet af et større.

Senere tilbyggedes to våbenhuse og sidst, i første halvdel af 1500-tallet tårnet. Kirkens fornemmeste seværdighed er et romanske guldkrucifix, ophængt på korets nordvæg. En indskrift fra 1596 fortæller, at korset drev i

land på et kvindeligt. Hvor liget drev i land findes i dag Ilse Mades helligkilde.

Lidt længere fremme ligger den tidligere Onsbjerg Skole, som nu er børnehus og handicapcenter.

Lige efter skolen, på vejen mod Tanderup, kan man på venstre hånd se

6. Dyret, som er Sydsamsø's højeste punkt, – 51 m. En lille sti bag det hvide bindingsværkshus (Koldinghus) fører op til toppen, hvorfra der er en storslået udsigt.

I Tanderup, ved gadekæret, drejes skarpt til venstre mod Tranebjerg. Fra bakkedraget, som med en samsk overdrivelse kaldes Alperne, ser ind mod turens mål, Tranebjerg.

Vælges det fra Besser at der køres mod Østerby, kommer man til en landsby der har bevaret mange bygningsdetaljer, og som giver et indtryk af, hvordan en lille dansk landsby så ud i gamle dage. Der fortsættes mod Torup og videre til Tranebjerg.